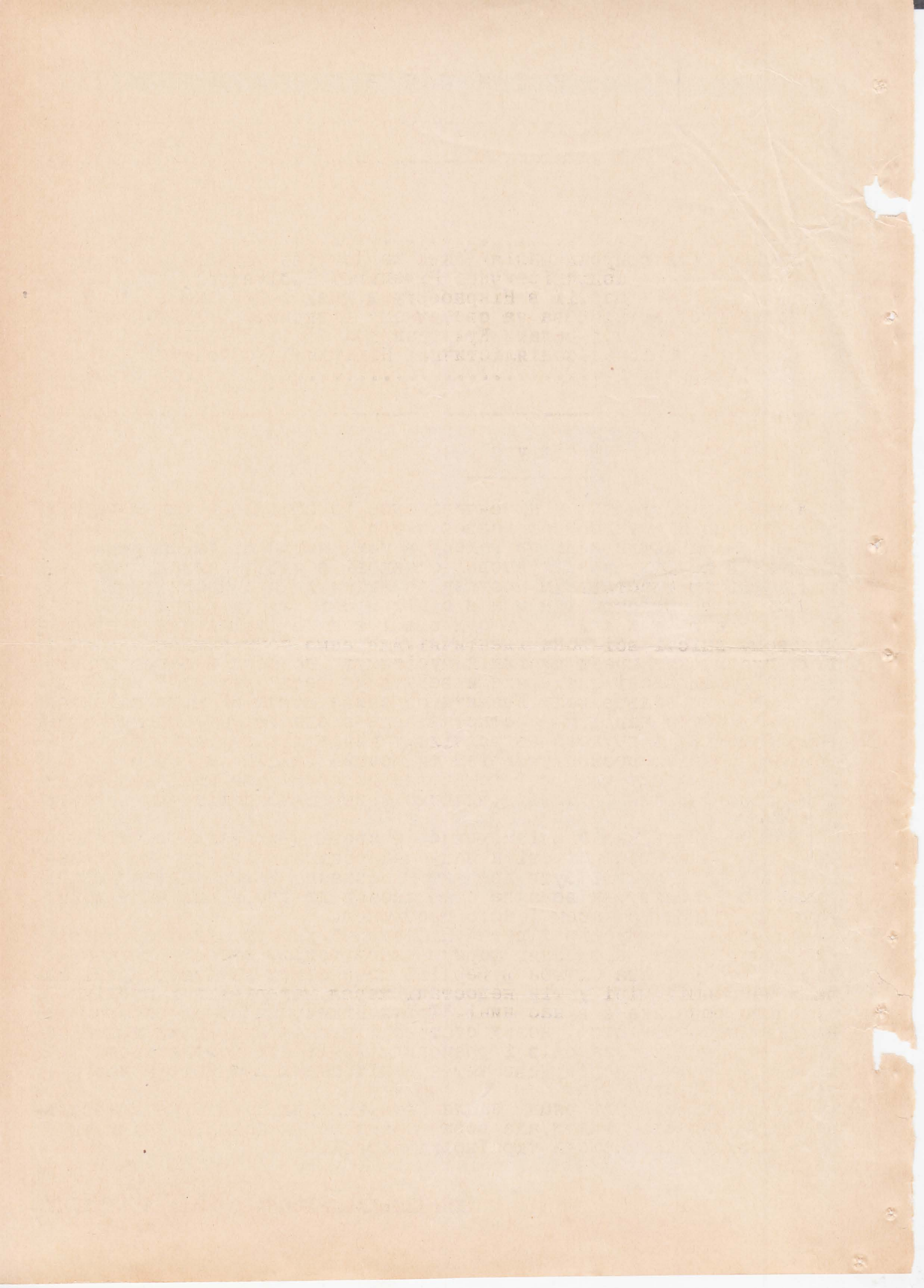

ТРЕТЯ НІМЕЧЧИНА

ЗБІР ПРОМОВ, СТАТЕЙ,
ЗАКОНІВ І РОЗПОРЯДКІВ.

НА ПРАВАХ РУКОПИСУ

УКРАЇНСЬКА ПРЕСОВА СЛУЖБА
~ У. Л. ~
БЕРЛІН

Зміст:

Вступ.....	стор. 1.
Адольф Гітлер: Проклямація Вождя на Конгрес Націонал-соціалістичної Німецької Робітничої Партії в Нінрибергу в днях 1-3/9.1933. " 2.	" 2.
Йосип Гібелъс: Промова на святчному відкритті Державної Палати Культури, дня 15.11.1933.... " 11.	" 11.
Програма Націонал-соціалістичної Німецької Робітничої Партії.....	" 18.

Вступ.

Націонал-соціалізм у Німеччині—одно із оформлень тих могутніх процесів, що під загальною назвою націо налістичних рухів прийшли нині до голосу в усіх націях світа. Ці рухи, хоча й не в кожному випадку повні однакові в своїх виявах, всеж мають спільною властиву їм поставу до життя й його проявів, диктовану найвищою аксіомою—іманентною кождій нації—волею жити і володіти. Звідтіля теж у своїй духовому змісті всі вони ідентичні. Але саме тому націоналістичні рухи поодиноких країн мусіли й мусітимуть покласти в багатьох випадках на однакові шляхи, якими ведуть чи вестимуть свої нації в майбутнє. Тим більше, коли зважити, що сливе всюди ці рухи з'явилися на арені життя нації, як протиставлення з одного боку наступачому комунізму, а з другого—звироднілому капіталізму, які оба в духовій площині кореспондують ізж тим самим гнилим лібералізмом. Тому теж нині можна вже говорити про націоналізм, як про всеобіймаючий світогляд, включно з державно-політичними постановами.

Звідтіля теж націоналізм, хочаби в своїх двох найклясичніших досі оформленнях: фашизмові й націонал-соціалізмові, це вже реальний факт, який мусить бути предметом пізнання й зрозуміння кождої людини—без огляду, як вона не ставиласяби до нього, але як тільки вона йде разом із часом і його проблемою.

Видаванням випусків "Третої Німеччини" для української преси, яка стоїть перед завданням формувати світогляд свого читача, Українська Пресова Служба в Берліні хоче стати помічною пресою хоча в найменшій мірі у тій недостатці жерел, матеріялів і публікацій цього рода, яка є в нас нині. "Третя Німеччина" буде вибором найважливіших—давніх і нових статей і промов провідних людей нинішньої Німеччини, законів і розпорядків, які тут появляються в в'язках тотальної перебудови життя нації, даних про устрій поодиноких організацій ітп.

Поза такі скромні рямці задля матеріяльних причин не доведеться нашим випускам вийти, але всеж віримо, що їх поява, й таких, як вони є, вийде на користь українській пресі.

А д о л ь ф Г і т л е р

П Р О К Л Я М А Ц І Я В О Ж Д А

на Конгрес Націонал-соціалістичної Німецької Робітничої Партії
в Нірнбергу в днях 1-3. вересня 1933.

Коли в 1919 році покликано до життя націонал-соціалістичний рух, щоби на місці марксистсько-демократичної республіки поставити нову державу, здавалося, що цей сміливий почин є безвиглядним безглуздом. Найшлися мудрагелі- "люде розума", які, дякуючи поверховному історичному образуванню, для цієї спроби могли здобутися що найбільше на спочутливу усмішку.

Що Німеччина йшла назустріч поганим часам, це признавало багато з них. Що можновладці листопадової держави були почасти за лихі, а почасти теж за нездібні, щоби успішно вести наш нарід-це розуміла в душі велика частина т.зв. національної інтелігенції. Тільки цього не признавалося, що перемога над цим новим режимом не наступить тими силами, які на протязі п'ятдесять літ перед атакою марксизму постійно відступали, щоби вкінці в годині найбільшого горя вужденно перед ним скапітулювати. Може лежало це теж у обставині, що давніший національно-політичний провід нації спочивав у руках постарілих людей. Вони не могли і не хотіли признати, що для обнови сил народу є конечний певний протяг часу.

Це відколело від міщанського інтелектуального світу нас, націонал-соціалістів, що ясно розуміли передумови перемоги над марксизмом і згідно з цим теж діяли.

А перша передумова впливала зі свідомости, що силу, яка готова терором вбивати духа, не ломиться побожним думанням, - що самим духом не можна перемогти терору. Примінення самих л и ш е духових методів боротьби має так довго якийнебудь змісл, доки всі части народу готові добровільно підчинитися вислідам такого духового змагання. Але з моментом, коли марксизм кинув у маси клич: "Як не хочеш бути моїм братом, то розіб'ю тобі голову" - проклямовано право п'ястука, якому дух або протиставиться з таким самим оружжям, або стратить свій вплив і цим робом стане історично безплідним.

Дальше ясно, що від ніякого руху не можна жадати чогось иншого, як того, що вносно в него на протязі його існування і як його виховано. Міщанські партії не могли вийти понад і поза свою традиційну ментальність, так як з другого боку марксизм мусів лишитися марксизмом. А це значить: помилковим є висновок-вірити, що нагло можна довершити геройських діл тими партійними творами, що впродовж десятків літ воювали більш або менше жалюгідною зброєю. Так само як помилковим є висновок-думати, що марксизм колись у останній консеквенції відкажеться своїх терористичних наклонів.

Це й є причиною, чому не можна думати про старі й відсталі організації, що н о в и й провід мігби з ними довершити теж і н ш и х діл. Н е м о ж л и в о з і ж а д н о ї о р г а н і з а ц і ї в и ч а р у в а т и с и л , я х и х в и і й н е м а є. Дух, який її породив і опановував її у постійному розвитку, шукав, найшов і зібрав таких людей, які відповідають його суті. Кто, як каже Клявзе-віц- "хитре мудрагельство" підносить до панівного закона руху, той не сміє надіятися, що відкриє одного дня у ньому геройських фанатиків. Звідси було помилкою, коли в роках 1919, 1920 і пізніших люди, які зрозуміли горе батьківщини, вірили, що зміна в проводі міщанських партій, дарувалаби їм нагло силу, якою можнаби знищити внутрішнього ворога. Навпаки: кожда спроба дати міщанським партіям провід

ім невластивий, мусіла довести до розбрату між проводом і приклонниками. Коли на протязі сімдесятих літ звеличується фальшиву демократію, неможна в сімдесятому першому сягнути за диктатурою. Це веде до комічних експериментів. Шукарчи помічі запожичується принципи других без поважної віри в них. Міщанські партії, що вибирають собі диктатора, але під тихом передумовою, що бив він ніколи не диктував!

Тому розправа з марксизмом від початку вимагала організації, що по цілій своїй суті булаб для цієї боротьби виховувана й пристосіблена. Та це вимагало свого кінцевого часу. Тільки той, хто візьме під увагу старечість політичного проводу міщанських антиподів марксизму, знайде ключ до впертого нерозуміння цю верством методів боротьби молодого націонал-соціалістичного руху. Попри малі винятки, вбиває старість не лише фізичну, але теж духову силу плідности; тимчасом-тому що кождий хоче сам переживати ріст і овочі своєї боротьби, то шукає за легшою, скорішою методою, як здійснити свої думки. Безглуздо, всупереч усякому органічному розвитку хоче відірваний інтелектуалізм обійти закон росту експериментами на швидку руку. Всупереч цьому націонал-соціалізм був від першого дня готов підняти мозольну довгу працю створення нового оруддя, яким можна було задумувати знищити пізніше марксизм. Але тому що цей шлях був непонятний для поверховної духовости нашого політикующего міщанства, міг молодий рух почати розвиватись тільки серед тих верств, які не були духово переучені, менше скомпліковані і тим самим залишилися блищі натурі. Чого не міг бачити розум розумних, те схопила душа, серце й інстинктих примітивно простодушних, але здорових людей! Це буде одним із завдань майбутнього повернути знову єдність між почуванням і розумом, себто виховати таке незіснує покоління, яке пізнає ясним розумом вічну законність розвитку і цим робом свідомо віднаходить первісний інстинкт.

Тоді коли націонал-соціалізм кинув широким масам нашого народу зазив творити новий рух, мусів він зразу у небогатовх приєднаних людей суггестивно запалити віру, що вони колись стануть рятівниками батьківщини. Ця проблема виховання в самопевности і вірі у власне "я" була однаково важна як і важка. Люди, що по своєму суспільному і господарському походженні здебільша займали підрядне, а нерідко навіть принижене становище, мусіли під політичним оглядом одержати переконання, що вони мають колись репрезентувати провід нації. Бже сама боротьба, яку націонал-соціаліст мусів зводити проти такої великої переваги, накладала на нас обовязок, усіми засобами скріпляти довіря до руху і тим самим свідомість своєї ваги в поодинокого борця. Міщанський світ находив постійно тільки глум і наругу для нашої методи, прищепити малому тоді рухові, як говорилось "гордовиту манію великості"-колись вести німецьку державу. А всеж фанатична віра в побіду руху була передумовою для всякого дійсного пізнішого успіху. Але дуже успішним підпсихологічним оглядом в цьому вихованні була побіч вирази щоденної боротьби і привикання до ворога, видна демонстрація приналежности до великого і сильного руху! Звідтіля наші масові збори служили не лише позискання нових приклонників, але передовсім скріпленню і моральному зміцненню вже позисканих. Коли великоумні вожді нашого міщанського світа балакали про "тиху працю" і в найліпшому випадку

в гуртках за чайком поринали між собою у міркуваннях, розпочав націонал-соціалізм похід у народ. Сотки тисяч в'їч відбули ми, сотки й сотки тисяч разів бували наші бесідники на зборах у великій залі, малій задимленій господі, на великій спортовій площі і на стадіонах. І кожде віче не тільки здобуло нам нових людей, але передовсім скріпило давнє і наповнило нове суттєвностю самопевності, яка є передумовою кожного великого успіху. Другі балакали про демократію, і бокували від народу, націонал-соціалізм говорив про авторитет, але разом з тим народом борюся і змагався, як ніякий рух у Німеччині перед ним.

Тому партійні з'їзди націонал-соціалістичного руху ніколи не далися порівняти зі спорами сварничих парламентаристів, партійних і професійних секретарів, що надавали своє дитко партійним з'їздам інших організацій.

Змислом націонал-соціалістичних партійних з'їздів було: по-перше, дати змогу провідникові руху знова особисто зустрінутися з усім проводом партії; по-друге, наново зв'язати партійних товаришів зі своїм проводом; по-третьє, всіх спільно скріпити у певній надії на перемогу; і по-четверте, дати великі точки духового й невольничого порядку до продовжування боротьби.

В 1920/21/22 рр. відбулися перші партійні з'їзди. Були це поширені загальні збори членів партії, обмеженої тоді майже виключно на Мінхен і Баварію.

Перший партійний з'їзд із цілої держави зі заступниками також і з решти Німеччини передив 27. січня 1923 зновач таки Мінхен. Уже в листопаді цього самого року прийнята заборона руху.

Щойно три роки пізніше святкували ми пам'ятне відновлення наших партійних з'їздів у Ваймарі.

В 1927 р. відбувся третій партійний з'їзд із цілої держави і ним разом вперше у Нирнбергу, як теж четвертий партійний з'їзд з цілої держави.

Коли опісля через багато літ не міг відбутися партійний з'їзд, то причина цього була не в нас, лише в обставинах. Наве спроба в 1930 р. відбувати з'їзд знова у Нирнбергу, не вдалася задля спротиву наших політичних противників-тодішнього баварського уряду. Три роки саботував цей міланський уряд кожду дальшу спробу в цьому напрямі. Та для руху по всі часи має це місце, де ми вперше підчас могутнього віча проголосили нове німецьке когіння, бути місцем наших засідержавних партійних з'їздів.

Саме 2. жовтня миняє 10 літ, як після ганебного погрому, в цьому місті вперше в Німеччині відбувся під проводом націонал-соціалізму могутній похід, що зачарував своїм захляттям не лише це радісне франконське місто, але ціла Німеччина відчула його, як перший знак грядучого звороту!

Щоби в рухові збудити пошану для цієї честигідної традиції нашої боротьби, будемо тому по всі часи святкувати в с е д е р ж а в н і п а р т і й н і з'їзди на цьому місці.

Осьтак скликано нас на 5. вседержавний з'їзд Націонал-соціалістичної Німецької Робітничої Партії (НСДАП-Націонал-соціалістичне Дойтше Арбайтер-Партай)-перший в новій німецькій державі.

Чуде довершилось в Німеччині. Чого ми надіялися у довгих літах нашої боротьби, у що ми всі палко вірили, для чого ми готові були принести кожду жертву-а коли потрібно, то й власне життя-це стало тепер дійсність!

Націонал-соціалістична революція перемогла державу зради та кривоприсяг і на її місце знова установила державу честі, вірності і поваги. Нам усім припадо в уділї велике щастя, що до революції не музіли ми проводити як провідники "історичної меншості" проти більшості німецької нації. Ми були в тому щасливому по-

ложено, що німецький нарід, у своїй переважачій більшості визнав наші принципи при кінці нашого змагання, ще перед зворотом долі. Завдяки цьому було можливим, що один із найбільших переворотів міг здійснитися майже без ніякого проливу крові. Дякуючи блискучій організації руху, що був носієм цієї революції, ані на мент не виховалося проведенові з руки оруддя цього історичного перевороту. Поза фашистівською революцією в Італії, не можна ніякої історичної дії подібного рода в її внутрішній карності і порядку порівняти з націонал-соціалістичним переворотом. А те, що подавляюча більшість німецького народу стоїть у вірній єдності з новим режимом, відчувало всі, як особливе щастя. Воце є гарною й приємною відчувати владу в своїх сильних п'ястках, але гарніше й щасливіше є могли любові прихильність народу назвати своєю!

І коли Ви зібрані тут у цій галі, мільйони німецьких мужів і жінок та німецька молодь переживає цей день із нами. Націонал-соціалістичний дух став німецькою державою. За прапором нашої колишньої опозиції маширує німецька нація!

І це є також найпевніша порука остаточного успіху нашої праці. Так як хорого годі уздоровити самою тільки лікарською штукаю, коли його власне тіло не ставить ніякого спротиву смерті, що стукає до нього, а навіть погасла в його воля заховати життя, - так годі вирвати нарід зі занепаду самим тільки політичним проводом, коли він сам по собі своїм внутрішнім змістом став безвартісним, або коли політичному проводові не вдається пробудити волі всіх і спрямувати її на рятунок. Не лише відзискання зовнішньої свободи вимагає радісного співдіяння народньої маси, але й також годі розв'язати господарські проблеми, коли не вдається цілий нарід учинити довірливим донісцем заходів уряду. Положення, в якому находимося, є всім ясне. На початку цього року були тиждні, в яких ми пройшли на волосок над берегом більше вицького хаосу. Загрозливе політичне положення відповідало не менше небезпечному господарському становию. Здавалося, що наглий упадок минулої зими розвинеться у повну руїну. Якщо великий дослідник історії Момзен окреслив жидівство в житті народів як "фермент розладу", то цей розлад поступив був у Німеччині вже дуже далеко. І як у поодинокому людському житті недуга може осягнути стадію, в якій рятунок є важкий або взагалі неможливий, так теж і в житті народів. І тому коли націонал-соціалізм ухопив зі завзятою рішучістю за зброю проти "сумерку Заходу", що закрадався - тодісно робив це задля віри у також нині ще не зовсім знищений великий внутрішні вартости, які є властиві європейським культурним народам і які ми бачимо особливо теж у нашого німецького народу. Коли фашизм як зразковий історичний чин довершив рятунок італійського народу, так націонал-соціалізм перейняв сповнення рівної місії для німецького народу. Тому ми не стерпимо, щоб носії минулої руїни нашого народу чинили своєю вічно негативною розкладовою роботою німецький нарід далше безвольним або хоч би лише нерішеним у часі, коли ціла його воля мусять співділати, щоб відхилити катастрофу, щоб перемог-

ти кризу. Тому одним з найважливіших завдань руху буде цим руїникам відпорності нашого народу виповісти безпощадну боротьбу і довести до їх повного знищення або підпорядкування. Як єдиний носій державної влади, мусить партія визнавати, що від тепер тяжить на ній уся відповідальність за долю Німеччини. В обличчя і інтернаціонального поширення найголовніших ферментів цього розладу і особливо тих, що впливають звідтіля для Німеччини, мусити мемоти більше старатися вигубити знутра нашого народу духа сумніву так само як боязливості або здавання на посталу судьби. Ми, націонал-соціалісти пройшли за довгий період переслідувань і гнєту, щоби не пізнати дійсної вартости лискучих демократичних фраз наших політичних противників про людство. Ми рішені ділати в душі цієї нашої свідомости виховна праця, яку довершив при цьому рух, є величезна. Бо не вистає час організувати державу по означеним принципам, але є конечним нарід виховувати на них. Тільки тоді, коли народ тревало і широко спочуває принципам і методам, які творять і вдержують у рухові його державну організацію, виросте організм живий замість мертвого - замість організму лише формальної механістичної організації. Бо лиш те, що сповнене життям, може до свого вдержання, коли треба, жадати й життя і є в силі важити ним!

Між завданнями, що ждуть нашої розвязки, найважливішим є питання поборення безробіття. Його небезпеку ми бачимс не в чисто матеріяльній сторінці питання. Бо наслідки нужди бувають в житті народів усе дуже різні. Безвільна здача чергується із повною одчаєм вибуховістю чину. Що на дальшу мету може ділати тільки в негативному змислі, це матеріяльне удержання частини народу, що не має ніякої праці, коштом той, що має працю. Воно не є ні логічно, ні морально, ні справедливо на довшу мету в народі відбрати тому, що має працю, частину овоцхів його пильності для удержання того, що праці не має. Але було логічно замість забирати плоди праці, поділити її саму. Ніхто не має морального права жадати, що си інші працювали, а він сам не потребував працювати, але кождий має право вимагати, що си державна організація народу знайшла середники й шляхи доступити кождому до праці! Могутні будуть зусилля, які ми мусимо взяти на себе, щоби цю проблему розвязати в розумний і корисний спосіб. Що нагрішили десятиліття глупотою й легководушністю, це ми мусимо привести знова до порядку в кількох роках. Це нам удасться тоді, коли зможемо примусити цілу націю до живої співпраці в цьому величезному ділі. Це тим більше конечно, що богато інших завдань мусить свідомо відійти на задній план, щоби всі сили запрягти до розвязки цього одного! При цьому йдемо шляхами, які ледви...

в історії. Всі дотеперішні кризи не можна по їхній величині і розмірі або взагалі порівняти з проявами господарської руїни нашого нинішнього часу, або вони є задля давних часів недоступні для наших дослідів, щоби ми могли виробити собі ясний образ про тодішні методи й заходи для їх усунення. Звідси кожчасно є можливим, що те або інше наше зарядження, яке ми нині видаємо, покажеться безуспішним, але тоді є тим більше кінцевим перешкодити отій вічній критиці, що все гудить і призначена на розлад! Бо байдуже, чи живе тисяча критиків, але не байдуже, чи вони не знищать на-роду і він цілий не заплатить життям. Всі ці мужі, які своєю боже-вільною або злочинною поведінкою від листопада 1918.р. звалили наш нарід у нинішнє нещастя і які кидали, як провідні кличі, свої ді-яльності, фрази "свободи", "братерства" і "рвв-ности" не поділяють сьогодні долі й терпіння разом зі жертвами їхньої політики! Мільйони членів німецького народу видали вони най-твердшій неволі, яка тільки можлива. Горе, нужда й голод росторожили їхнє буття. А ці оолудники заживають за кордоном волі, щоби за чужий жолд о-чорнювати власний нарід, що оживи дава-ти його ненависті отоування. Ба, вони раді б, якои могли дати його безборон-но нападеного висікти картачами на полі бою! Те, щоби дух цих людців остаточно зник з Німеччи-ни, є одним із великих завдань націонал-соціалістичного руху, одною з передумов уздоровлення нашого німецького народу. Нехай розум і наша рішучість по всі часи зберігає наш нарід перед тим, щоби зно-ва посвятити для клича "право вільної критики" внутрішню єдність думання - і хотіння. Цим робом він стративби тіль-ки найкраще, що має. Бо коли ми віримо в воскресення німецької нації то не тому, що цей рід безосновних критиків впливає нам довіря в цьому напрямі, але тому, що ми віримо в здорове ядро нашого народу!

Його пересічна вартість була все-більша ніж найвища вартість його марксистських оолудників!

Звідси також цей партійний зїзд має високий обовязок зміцнити і закріпити подивугідне довіря нашого народу. Активний борець пар-тії, який має щастя брати участь в цьому зїзді, мусить наново скріп-лений у своєму довіря до руху - іти в своє середовище, щоби там ді-яти як апостол для націонал-соціалістичної ідеї, для націонал-со-ціалістичного чину. А німецький нарід буде ща-сливий бачити, що рух, якому він з пов-ним довірям завірив свою долю, твер-до і самопевно визначає шлях нації.

Зріст і подивугідна перемога націонал-соціалістичного руху ніколи не були би прийшли, коли б ми, як партія, допустили були коли-небудь засаду, що кождий може робити в наших рядах те, що хоче. Цей клич демократичної сваволі веде тільки до непевности, рознузданости і накінець до занепаду і заникну всякого авторітету. Закид наших противників, що ми все таки самі користали з цього права, є нестійкий. Бо ми використовували це глупе право яке було невіддільною частиною глу-пої системи, щоби завалити цю систе-му задля її глупоти. Ніщо не впаде, що не дозріє до упадку. І як колись впаде стара Німеччина, так це доказало так само її внутрішню слабкість, як це ось тепер кождому доказала листопадо-ва республіка. Ми тільки тоді не мали би були права воювати цією зоросю, коли б ми свій власний стан хотіли дати на-потапу такої самій внутрішній нельо-гічності й слабості!

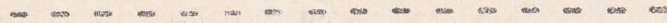
Звідси партія мусить свою політично-виховну працю над німецьким народом зробити для Німців чимраз більше забезпеченою проти всякого навороту цього минулого. Коли ми негуємо парламентарно-демократичний принцип, то як найостріше заступаємо право народу на власне окреслення свого життя. Але ми не визнаємо в парламентарній системі дійсного вияву народної волі, що логічно беручи може бути тільки волею для збереження народу, - тільки ми бачимо в цьому вияві її викривлення, коли не перекручення. Воля народу допотьвердження свого буття проявляється найясніше і найпожиточніше в найліпших словах цього народу! Вони є репрезентативним проводом нації і тільки вони можуть бути гордощами народу, а ніколи оці парламентаристи, яких місцем народження є виборча урна, а яких батьком є анонімна виборча картка. Конструктивна розбудова грядучого проводу нації її найздібнішими головами вимагатиме літ. Виховання народу в цьому самому зміслі - десятиліт.

Коли партійні зїзди нашого руху здвна стали зразком організації і дисципліни, то це тільки тому, що рух знає, що він нічого не може жадати і надіятись від своїх прихильників, чого він сам зразково не переводить. Коли він у партійній організації проводить прямолінійно згори на долину принцип авторитету і карности, то щойно тоді одержує він моральне право жадати цього самого також від останнього члена народу. І ви мусите це зробити. Бо чим більші є завдання, що їх ставить нам сучасність, тим більшим мусить бути авторитет тих, які ці завдання мусять так або інакше розв'язати. Важно, щоби самопевність проводу цілої організації в його рішеннях зливалася конечно довіра членам партії як теж її прихильникам. Бо зовсім слушно нарід ніколи не зрозуміє, чому проблеми, з якими його провід не може виплижсти на чисту воду, нагло предкладаються йому до дискусії і тим самим до вияснення. Можна подумати, що навіть дуже розумні мужі не можуть прийти до досконалої ясності щодо особливо трудних питань. Але власне це означатиме капітуляцію проводу, коли він саме такі питання передає тоді до прилюдного розв'язування і кождочасного занімання ста новища. Бо він приписує через це широкій масі більше второпності, ніж має сам провід. Алеж тоді він повинен випровадити висновки і логічно передати провід тим, яких він через це вважає більше зрілими до рішень!

Противно націонал-соціалістична партія мусить бути переконана що їй удасться дякуючи методі вибору серед живої боротьби знайти найбільше здібний людський матеріал в Німеччині і обєднати в собі. Ця спільнота мусить у себе визнати той сам закон, послух для якого вона хотілаби бачити в масах народу. Тому вона мусить сама постійно виховуватися в способі думання, який визнає признання, авторитет, добровільне заведення найбільшої карности, щоби таке саме виховання могли дати своїм прихильникам. І при цьому мусить вона бути твердою і послідовною. Це ясне. Наші політичні противники побиті. Їхня якість здемаскована, як меншевартна. Єдине, чого на їх думку вони це можуть надіятись, це зручною розкладовою роботою поволі розхитувати національну карність і захитувати довіря взаїмне і до проводу.

Нехай цей партійний зїзд буде виразною осторогою для всіх цих затїйників. Наша партія стоїть у своїй організованості сильніше, ніж колинебудь, рішена в своїй котїнї, тверда в своїй самовиховуванні, безумовна в своїй карнотї і респектованнї відповідального авторїтету в низ і авторїтетної відповідальности в гору.

Тільки завдяки цьому духовї вдасться сціпити наш національний організм понад усі мнїмі і дійсні розходження господарського і всякого иншого життя. Тільки цим робом можна зміцнити селян і робїтників та всіх інших класів виховати знов один народ!

Коли на протязї тисячелїтнього розвитку нашого народу понад німецькі племена і через них почали творитися держави, повстали також такі твори, які ми ще сьогодні бачимо перед собою як краї. Їхнєго існування не можна приписати конечности з точки бачення народу. При розважаннї їхніх добрих і злих сторїн для німецької нації, зникають перші супроти останніх. Навїть у культурній ділянцї виказалася творчо більше плїдною нація в своїй ставаннї. Тільки дякуючи постійному звязковї між політичними і культурними огнищами повстала та децентралїзація німецького мистецтва, що нам усім представляє нашу батьківщину так гарно і багато. Коли ми рішені зберїгати ці і всі інші цїнні особливі традиції, мусимо виступити проти отих обтяжень нашої національної єдности, які під державно-політичним оглядом приносять нашому народові від богатїх столїть найтяжчі шкоди. Чим булаб сьогодні Нїмеччина, коли вже поколїння перед нами булиб занехали питоме німецьке дроблення на малі держави, що своїм безладдям кричить до неба про пїмсту і що нїде не принесло коростей німецькому народові, тільки всюди його ворогам. Нарід, що говорить одною мовою, має одну культуру і що тільки в спільній історїї переживав формування власної долї, не може прямувати до нічого иншого, як теж до єдности свого проводу. А в тім він траїтєть користі зі своєї чисельности, що си наразитися на некористі. До якого дивачного скривлення характеру і сили народа могли довести такі обставини, ми пережили в січневих, лїтневих і березневих днях цього року, коли найменші партійні егоїсти з ледовим спокоєм лучили свої осоружні партійні інтереси з державницькими традиціями поодиноких країв і цим робом нагрожували єдности держави. Закон про державних намїсників був першою відповіддю німецької нації тим кириникам проти єдности і величі німецької нації. Засадничо мусивь визнати націонал-соціалїстична партія наступне: Давніша німецька держава могла розбудовуватися оодай сповїдно ще на поодиноких краях. Зате краї не могли розбудовуватися вже оїльше німецькими племенами, тільки щонайвище німецькими лїдїями. Але нинїшня німецька держава не розбудовується на німецьких краях, також не на німецьких племенах, але німецьким народом і націонал-соціалїстичною партїєю, що охопїла і обїмає цілі німецький нарїд. Звідси суть майбутньої держави не

буде визначена інтересами і прийомамибудівельних каменів минулої держави, але інтересами будівельних каменів, що створили нинішню третю Німеччину. Тому стовпами нинішньої держави не є ані Прусія, ані Баварія, ані ніякий інший край, а одиницями стовпами є німецький народ і націонал-соціалістичний рух. Та ці поодинокі німецькі племена будуть щасливіші, коли представлятимуть знова цю могутню єдність, ніж ними вони колись могли бути в їхній тільки сповідній самостійності. Бо німецький край зі 6,7 або більше мільонами мешканців ніколи не бувби самостійним, але все бувби тільки мячем впливів свого могутнішого оточення. Тому націонал-соціалістичний рух не є консерватором краї в минулого, але їх ліквідатором у користь держави майбутнього. Тому, що він сам як партія не є ані північно-німецьким, ані південно-німецьким, ні баварським, ні пруським, тільки просто німецьким-розв'язується в ньому суперництво всіх німецьких країв і племен як несуттєве. Тому завданням руху є в цьому змислі виховувати німецький народ, німецьких людей, щоби цим робом забезпечити дальшому законодавству радісне внутрішнє зрозуміння і хотіння всіх. А коли один чи другий у нашому народі мимо всего не схоче цього зрозуміти, то ми дамо собі з цим раду. Як довго партія обстоє принципі, які абстрактно є правильні і можуть видержувати критику тисячеліть, не сміє нас змилити критика сучасности. Але горе нам, коли, всеодно в якій ділянці, хочаб також тільки теоретично-булоб мислиме творення опозиції з лишими принципами, з лишою льогікою і цим самим з більшим правом. Сила й її бруталне примінення може богато, але на довшу мету треба вважати певним якийсь стає тільки тоді, коли він у собі є льогічно і суцільно-ністю думки незаймавий. А передовсім: націонал-соціалістичний рух мусить покла-нятися героїзмові, радше вдоволятися кожним спротивом і горем, ніж хочби один раз заперечити свої принципи, визнані правильними. Він мусить бути виповнений тільки одним одним страхом, а саме тим, що мігби прийти час, який обвинувачувавби нас у неправді або безгледю. Хто хоче рятувати народ, може лише героїчно думати, а героїчне думання мусить бути все готове зрєктися признання теперішности, якщо цього вимагає правдомовність і правда. Так як герой зрікається свого життя, щоби жити дальше в пантеоні історії, так мусить дійсно великий рух у слушности своєї ідеї, правоті її діяння бачити талісман, який поведе його певно із промипаючого сучасного у безсмертє майбутнє.

Перед кількома тижнями щойно було рішено, вже в цьому році влаштувати цей перший після перемоги партійний зїзд. На протязі короткого місяця вдалася ця величава організаційна імпровізація. Коби вона сягнула свою ціль: наповнити партію, як носія німецької долі, підвищеною праездатністю, скріпити рішучість у проведенні наших принципів і цим робом ще більше усвідомити всім єдине в своїому роді значіння цього факту. Але коби наново передовсім скріпився із цього роча зїзду погляд, що керма нації ніколи не сміє сціненити у якусь чисту машинерію до завідування, але що вона мусить остати живим проводом. Проводом, що в народі не бачить обєкту своєї діяльности, але що живе в народі, почуває з народом і бореться за народ. Форми й улагодження приходять і можуть проминати. Але що остає і повинно оставати є ця жива субстанція з мяса і крови, виповнена своєю власною суттю, так як ми знаємо й любимо наш народ. У тревалости його існування лежить також тревалість нашого дальшого життя на цьому світі-фізично й духово. Ми бахаємо німецькому народові безконечного збереження на цьому світі і віримо, що нашою боротьбою задля цього ми сповняємо лице наказ Творця, який вложив у нутро всіх сотворінє гін самозбережен-

Йосип Гебельс.

ПРОМОВА

на святочному відкритті Державної Палати Культури дня 15.11.1933.

Мої Пані я Панове!

Р е в о л ю ц і я , яку ми довершили, е т о т а л ь н о ю . Вона опанувала всі ділянки громадянського життя та перетворила їх до осков. Вона зновні змінила та переформувала взаємини між людьми, відношення людей до д е р ж а в и і до осков б у т т я . Це був на ділі пробій м о л о д о г о с в і т о г л я д у , який 14 літ боровся в опозиції за владу, щоби опісля при її помочі дати німецькому народові н о в е п о ч у т т я д е р ж а в н о с т и . Те, що розігралося від 30. січня ц.р. е тільки зовнішнім виявом цього революційного процесу. Та тут революція на ділі не почалась. Вона цим робом тільки завершилася. Це була боротьба за існування народу, якого старі життєві форми і віджиті аогляди якраз вчинили були зрілим до унадку.

Револуції мають свої питомі з а к о н и , як також свою питому д и н а м і к у . Коли вони переступлять певну фазу свого розвитку, вихоплюються зпід людської влади і повинуються виключно законові, по якому вони почалися. В суті кожної дійсної революції лежить те, що вона охоплює ц і л у дійсність і не знає н і я к и х к о м п р о м і с і в . Або вона має намір пробитися до останньої ціли, тоді вона е трівкою і постійною, або вона вдоволяється половинчатими вислідами-а тоді булюб краще її взагалі не робити.

При цьому зовсім маловажним е, якими середниками вона послугується, щоби себе виправдати. Рішавчим е тільки те, чи вона в дійсности приносить зі собою п е р е в о р о т у в е л и к о м у с т и л і і таким чином дає народам нову основу їхнього національного буття.

Не е завданням револуції устійнювати н а у к у про її нові правди; це належить до її пізнішого е в о л ю ц і я н о г о розвитку. Її річчю е лише дати о с н о в н у і д е ю пролому; а цей мусить опісля бути дійсно настільки в с е о б і й м а ю ч и й , щоби поклав свою печать на цілому людському бутті.

Бувають револуції з г о р и і бувають револуції з д о л у . Ці згори бувають здебільша короткотривалі; бо тяжко е, якщо взагалі можливо, накинути народові згори нову законність. Револуції з долу несуть цю законність вже в собі. Їх х о ч е н а р і д , він е їх носієм, проводить їх і доводить до кінця. Сам нарід формує не лише револуцію, але також імманентні їй з а к о н и . Згодом у рішавчий момент ходить ще лише про те, щоби ці закони перенести на здобуту д е р ж а в у і цим робом довершити історичний процес ставання револуції.

Револуції не обмежувється ніколи до чисто п о л і т и ч н о ї області; з неї посягають вони на всі інші області людського свіжиття. Не оминають ні г о с п о д а р с т в а , ні к у л ь т у р и , ні науки, ні м и с т е ц т в а . Це е політика в змислі вищому, ніж ми його звичайно розуміємо. Звідси ніяк не можна твердити, що вона нівечить характер. Бо людина-творець і саме вона е втягувана у вир революційного ставання. Тільки тоді доросла вона до свого часу і його завдань, коли не вдоволяється тим, щоби п а с и в н о дозволяти проходити попри себе револуції, а навпаки, коли вона а к т и в н о включається в неї, її свідомо п о т в е р д ж у е , включає в себе її ритм, а її м е т о в і н а з н а ч е н н я чинить своїми. Одним словом, коли вона йде н е в її з а д к і й

а передній сторожі.

Кожда революція має свою тенденцію; вона має свою мету, за яку змагається і до якої прямує з пристрасною напругою. Вона не дасть спочити, поки не досягнена ця мета; хочлих не станеться, тоді вона мусить заздрісно чувати, щоби її розбудувати й закріпити. Але тут слово тенденція набирає вищого значіння, ніж це примітивно розуміється. Тенденція сама по собі не є ані добром ані злом, ні гідною потвердження, ні заперечення. Ходить все про цілі, яку вона собі ставить. Велич цілі надає теж тенденції величі, а з безвартістю цілі меркне і тенденція, як пуста мара. Революції, що довершують перелому великої історичної міри, борються за тенденцію, велич якої відповідає цій мірі. Вона мусить бути визнана, коли визнається революцію, коли її заперечується, тоді спротивляється не тенденції, але самій революції і скорше чи пізніше муситься згинутися в її вирі.

Революції в житті народів конечні, а саме будуть вони все тоді з'являтися, коли нормальні умови розвитку народу так змертвіють наслідком закостеніння його органічного життя, що в той спосіб повстає поважна загроза для здорового буття народу. Кризи, які законним шляхом розв'язати вже не дадуться, або розв'язуються силою, або вони доводять навіщеним ними нарід до упадку. Через те революції мають своє моральне оправадання; вони довершуються по вищій моралі, ніж та, що є властива легальному поступованню. При цьому не заслуговує на найменшу увагу те, чи її супроводжують випадкові ексцеси. Годі оцінювати дитину по дитячих недугах і не можна гасити світла, щоби усунути тінь.

Зміслом революції, яку ми довершили є національне отоплення німецького народу. Це столплення було на протязі двох тисяч літ тугою всіх добрих німців. Сам не знаю, як багато вже було спроб довершити його в законний спосіб; та кожна з них була невдатна. Щойно в цьому горячому вибухові національних пристрасей нашого народу стало воно можливим. Його довернення було тим більше поривавчим, спонтанним і буйним, чим довше йшли намагання здержати його штучними греблями. Чого не могли, а здебільша також не хотіли перевести згори, це ми довершили з долу. Німецький нарід колиссь найбільше роздертий на світі, майже затомізований партіями й світоглядями, розчленований на свої складові частини і через те засуджений на безсилля у світовій політиці, від 1918 р. без зброї і що гірше оєзволі встоятись між иншими народами, двигнувся в єдиний в своєму роді демонстрації свого національного почуття сили і довершив цим робом зєднання, яке досі уважали можливим тільки деякі сильні вірою люди, а яке всі инші осмішували й відкидали, вважачи за неімовірне, незгідне зі всяким до-свідом і наукою історії.

Ми не можемо сьогодні ще взагалі збагнути історичної далекосяглої вартості цього процесу національного переродження народу. Ми самі, що його приготували, стоїмо перед ним у німому подиві і не здаємо собі взагалі справи з його величі та його далекосяглої вартості. Нашою революцією перемогли ми колишнє німецьке безсилля, в ній віднайшов німецький нарід себе самого, вона витиснула нове життя на всему, що німецьке. По всі часи не можна буде говорити про Німеччину, щоби не виходити від цієї революції.

Система, що її ми завалили, найшла своє найвлучніше окреслення в лібералізмі. Коли лібералізм виходив від індивіда й одиницю ставив в осередок всіх річей, то ми заступили індивіда народом а одиницю силъ його. Звичайно, конечним було при цьому обмежити свободу одиниці настільки, наскільки вона йшла в розріз, а то й перечила свободі нації. Само собою-це не є обмеженням поняття свободи. Н а д м і р -

но признавати її для одиниці - це значить те саме, що ризикувати своєю свободою народу або принаймні менше поважно їй загрозувати. Тому границі поняття індивідуальної свободи межують з границями поняття свободи народу. Ні яка одиниця - стоїть вона високо чи низько - не може мати права користуватися своєю свободою коштом свободи народу. Во тільки забезпечення національної свободи забезпечує їй тивалу особисту свободу. Чим свободнішим є нарід, тим більше свободи мають його члени. Зате чим більше звужена основа його національного буття, тим більше ілюзорною є мнина свобода, якої зазнають його діти.

Це відноситься теж до мистця, що творить. Мистецтво не є ніяким абсолютним поняттям; воно набірає життя щойно в житті народу. Це був може найгірший злочин людей, що в минулій епосі творили в мистецтві, що в них більше не було органічного звязку зі самим народом і що через те страждали вони корінь, який доправаджував їм постійно нову поживу. Мистець відділився від народу; при цьому стратив він джерело своєї плодovitости. Звідси приходить в Німеччині загрозна для життя криза культури, творчої людини. Культура - найвищий вияв твоїх сил народа. Мистець сповняє ту почесну роль, що надає їй змислу. Хибним було би думати, що його божеська місія може довершуватися поза народом. Її переводиться для народу, а сила, якою мистець при цьому послюговується, походить із народу. Раз згубив мистець тверду національну основу, якою є нарід, на якій він мусить стояти твердо й непохитно, щоби могли опертися життєвим бурям, тоді він залишений на поталу погубним впливам цивілізації, яким скоріше чи пізніше піддається.

Чи ж недавно переможена епоха в німецькому духовому житті не є наглядним доказом цього? Німецьке мистецтво, що відірвалось від сил народа, поклоняючись ще тільки божкові індивідуальної свободи одиниці, який дуже скоро перемінився в духову анархію згубило/в гущі дурману модерної цивілізації і стало небаром лише експериментом, заобавкою, олюфом. Воно затратило всяку смілжвість концепції, всяк відвагу в оформлювані та буйність стилю. Воно спало до чистого артистичкування. Проблеми перестали бути проблемами, які потрясали би світом. А це було для його дальшого існування тим більше небезпечним, чим більше повиним завдань був час. Мистецтво, що відвертається від народу, не має права дивуватись, що нарід відвертається від него. Нарід відплачується тільки рівним за рівне. Він іде своїм власним шляхом і видвигає та опановує йому питомі проблеми, поставлені долею на його шляху.

Коли мистецтво має вартість тільки для мистецтва, коли його закони мають бути зрозумілі тільки для мистецько-творчої людини, тоді звужується круг його визнаців до тої міри, що його найпримітивніша змога існування є смертельно загрожена. Коли акутні життєві проблеми переставляють бути помахом, яким мистецько-творча людина прямує у безсмертність, в цей мент тратить вона своє властиве місланництво. І тоді вже в короткому часі заблудить вона на манівцях чисто артистичного сноті з жую і цим робом буде безповоротно втраченою для чинного життя. Ті, що були покликані стати духовими провідниками народа, скриваються поза народом, замість стояти перед ним. Вони залишають нарід самому собі і він тепер пущим дурманом уживання намагається заступити культуру, якої не має, щоби зкінці, здригнувшись з жаху перед безвітньою порожнею свого духового життя.

Таким чином повстає також і в ділянці культури каясови:

п о д і л . Мистець, що повинен бути речником цілого народу, стає од-
нобічно по стороні б а г а т і і в і о б р а з о в а н и х .
Він стає чужим для народу, так як нарід став чужим для него. Л і -
б е р а л і з м к і н ч и т ь с я р у ї н о ю д у х о в о г о
ж и т т я .

І ось починається боротьба за х л і б н а с у щ и й .
Мистецько-творча людина бачить, що вона поважно zagrożена в своїому
чисто матеріальному існуванні. Широкої народньої маси, яка мусить
бути відборцем її творчості, щоби вдержати її при житті, не має. Не-
чисельні вищі верстви, які мали б її заступити, не вистарчають, щоби
дати мистецтву м а т е р і я л ь н у о с н о в у і с н у в а н
н я . Мистець віддаляється все далше і далше від часу і його лю-
дей, які його швидко забувають, щоби вкінці вважати його зайвим або
навіть с м і ш н и м . З безрадісної пустки свого духового буття
втікає він до о р г а н і з а ц і ї . Самаж організація як найста-
ранніше уникає взаємин з духовими проблемами часу. Її проблемою є
завжди і тільки безпека матеріального життя. Вона стає професий-
ною спілкою, як кожде инше заступництво якогонебудь звання в лібе-
ральной державі. Є тільки слабшою в своїй ударній силі ніж другі,
бо індивідуальна вибуялість людей, яких вона обєднує чинить зазда-
легідь неможливою всяку о д н о з г і д н і с т ь д о м а г а н ь
і всякий більше рішучий організований виступ.

Автім, там, де повинна бути зберігана к а р н і с т ь , як
найгостріший середник у боротьбі за щоденний хліб, там панує а -
н а р х і я і неоформленість. Домагання матеріальної безпеки
мистця тратить на гостроті тим більше, чим більше зайвим вчинив
він себе у житті загалу. Він має ще тільки значіння як пережиток
добрих давних часів, коли нам ліпше поводилося і ми мали досить
гроша, щоби дозволити йому своєю творчістю прикрашувати наше життя.
М и с т е ц т в о п е р е с т а є б у т и к о н е ч н и м
ж и т ь в и м в и я в о м н а р о д у , в о н о в і д ц у р а -
л о с я ч а с у і т е к е р ч а с в і д ц у р ю є т ь с я
й о г о .

Зовсім не багато в и б р а н ц і в , яких держить для се-
бе ліберальне товариство, щоби назверх зберігти престіж, походить на
вершинах гроша й подиву. Але другі, яких є багато, дуже багато, порина-
ють в аморфну масу м и с т е ц ь к о г о п р о л е т а р і я т у
щоби тут відкрити бій усіх проти всіх.

Що є з і ї в т а в і т ь предметом насміху, к н и ж о к ніхто
більше не купує, м у з и к а перстає бути потребою, тільки прина-
гідним уріжнотамітненням сірого будня. Г е т р и стоять пустою,
а в їх пустих саях снуються тіни давноминулого часу, тоді, коли на
дворі на вулицях повстає нарід, щоби почати похід у р а й д у ж -
н е ж и т т я .

Це є трагедією культурно-творчої людини в Німеччині, яка
стоячи на переломі двох епох історії світа, не викресала мужности
духа, щоби зірвати з минулим та знайти шлях у майбутнє. Це с м е р -
т е л ь н а к р і з а - якщо вона тріває довше, але момент само-
опамятання та духового перелому - коли мистець має в і д в а г у
перебитися кризь порожнечу, що витворилася поміж учара а завтра та
стунити твердою ногою у здобуту нову країну.

Похід, який ми започаткували й довершили, це п о х і д
с в і т о г л я д у . цей світогляд не має нічого снільного з одно-
звучним поняттям, яке в нас заховалося ще в зневажливому спомині
минулого. Є це с в і т о г л я д ч и н у , який впровадив переоцін-
ку цінностей, щоби приготувити н о в і в а р т о с т и . Пролом
цього світогляду слідний усюди в прилюдному, як і в приватному жит-
ті. Він переформував людей і наповнив їх новою сильнішою ж и т т в
в о ю в і д в а г о ю і с н а г о ю . Що нам у м а т е р і я л ь
н о м у щ а с т ь доля в тому часі відказала, це надолужило нам
вдвоє і втроє п р и в і т а н н я н о в и х і д е й . Ніодии

нарід на землі не має сьогодні стільки підстави з довірям і твердою певністю глядіти у своє майбутнє, як німецький. На місце дряклої оспалості, яка капітулювала перед суворістю життя-і або не хотіла її признати або втікала перед нею, прийшло оце героїчне розуміння життя, що лунає марновим темлом брунатних кольон, що проводить кліорооба, який іде за плугом по ниві, що повернула роїтників і змісл і виду мету його тяжкої боротьби за буття, що не дозволяє безроїтним понадати в зневіру і що грандіозне діло відбудови Німеччини наділяє жовпирсько-бадворим ритмом. Це свого роду стала еваромантика, яка німецькому життю знова надала вартости, романтика, яка не ховається перед твердим буттям та не намагається втікти перед ним під небеса, романтика, яка має відвагу повернутися лицем до проблем і твердо та без страху глянути їм в безжалісні очі. Цей новий світогляд дає Німеччині у праці розбудови темло та пробоєву силу, що досі уходили за неімовірні. Тільки це мистецьке і культурне прямування, пройняте чим добровільно й непрямушено буде трівке і має перед собою будучність.

Щоб усунути небезпеку непорозуміння, дозвольте мені зараз тут опрокинути і збити ряд побоювань, що стали голосними. Ніхто з нас не думає, що світогляд може заступити мистецтво; і в мистецтві розходиться не про те, що хочеться, але багато більше про те, що можеється. Законів мистецтва не можна ніколи змінити, вони є вічні і беруть свої прийоми з країни безсмертя. Тільки посвячені рухи мають право служити при півтарі мистецтва. Те, що ми хочемо, це щось більше, ніж здраматизована партійна програма. Нам ірїє очима ідеал глибокого зеднання героїчного розуміння життя з вічними законами мистецтва. Тенденцію ми розуміємо в видому зміслі; по нашому змірєє вона до народу, у якому корінється всяка творчість.

Ніхто не має права підозрївати нас, що ми задля тенденційної пропаганди хочемо дати вільне поле отому ділетантству яке все правдиве шляхотне мистецтво засуджувало на смерть і через те моглоб теж добре подуманій пропаганді нанести тільки шкоду. Занадто по мистецьки відчуваємо ми самі, щоби скласти зброю перед ділетантством. Може бути-і це не є неімовірне-що з джорї і болів народження нашого нового часу, вирине вічний геній, який уділить цьому часові також пориваючого мистецького вияву. Ми маємо право терпеливо цього виждати. Та до цього часу ми не сміємо дозволити заступити великий полет генія ділетантством армії і гнорантів без серця і крови, яких Пан-Біг сотворив у своїому гніві. Може скоріше чи пізніше засвоїть собі мистецтво ці теми і проблемми, що їх ми видвигнули. Це вишлоб їм і нам на користь. Ми не маємо наміру цього згори наказувати. Але нам прислугує право берегти того, щоби так, де вони вже зачеплені, вони були і по мистецьки виведені. Ніхто не наказує, щоби новий світогляд маширував через сцену чи екран. Але куди він проходить, там мусимо задрїсно доати про те, що він теж у своїому мистецькому оформленні відновідав величі історичного процесу, який довершили ми в німецькій революції. Звідси ми хочемо бути лише дорими покровителями німецького мистецтва і культури на всіх ділянках. Голод, що навістив німецький нарід, це не тільки голод жолудка, це в рівній мірі голод душі; також він хоче бути заспокоєним. Як кожда справжня революція, так само і наша змірєє до основної перебудови нашого культурного стану та духової творчости. Білький

ціонал-соціалізм-це духове варварство, та що він вкінці мусить довести до руїни культурного життя нашого народу. Ми знова визволили творчі сили німецької нації; вони можуть без перешкоди розвиватися і приносити багаті овочі на дереві обновленої народности.

Це є тех з м и с л о м Д е р ж а в н о ї П а л а т и К у л ь т у р и , яку ми згідно з законом сьогодні с в я т о ч н о в і д к р и в а є м о й у с т а н о в л ю є м о . Вона представляє собою зєднання у духово-культурну єдність всіх, що творять. Вона усуває залишки організацій минулого часу, які це лише механічно відділюють і які тільки стояли на дорозі свободного розвитку нашого культурного та мистецького життя. Творчі люди в Німеччині повинні почуватися знову як одна с п і л ь н о т а ; від них треба усунути почування безрадїсної порожнечі, що відділювала їх від нації і її русійних сил. Не з в у ж у в а т и , хочемо мистецько-культурний розвиток, навпаки п о ш и р ю в а т и . Держава хоче держати над цим свою охоронну руку. Німецькі мистці повинні почуватися під її покровом безпечними і відзискати це благодїйне почуття, що вони в державі є н е о о х і д н і нарівні з тими, що творять вартости свого матерьяльного буття. Робітники ума й руки подадуть собі руки для союзу, що стане нерозривним на віки. С п і л ь н о т а в с і х , що творять, стає д і й с н і с т ю і кожний вартує на своїм місці стільки, скільки він рішений довершити для нації й її майбутнього. Новооснована Державна Палата Культури стоїть понад пережитими поняттями м о д е р н о г о і р е а к ц и й н о г о . Її праця має бути так само неприхильна для будім то модерної великоманії, за якою скривається мистецьке безскля, так як вона є неприхильна р е а к ц и й н о м у н а з а д н и й т в у , яке хоче загородити шлях молоді й її здоровим силам.

Німецьке мистецтво потребує свіжої крові. Ми живемо в м о л о д о м у ч а с і , його носії є м о л о д і , ідеї, які їх оживлюють є м о л о д і . Вони більше нічого спільного не мають з минулим, яке лежить за нами. Тож і мистець, який хоче дати вислів цьому часові, мусить по молодечому відчувати й по новому формувати. Нічого більше помилоквого, ніж те, що є о с н у в а н н я Д е р ж а в н о ї П а л а т и К у л ь т у р и , яка має служити розвоєви, а не застоєви, мало бути в т о ї с н о с і б з р о з у м і л е , що цим роєм дається в і л ь н у д о р о г у б о р о к р а т и з м о в і і з а м и к а - є т ь с я м о л о д і ш л я х в г o р у .

Можна чинити нашому часові закиди, які й чиняться; але ніхто не схоче твердити, що він оує н у д н и й . Йому осоружні всяка стухлість і о с п а л і с т ь ; він не має страху перед с м і л и в і с т ю і не вважає за вершок мудрости обивательське поняття спокою. Для нього мають значіння слова поета: "О століття, о, ви науки-як хочеться жити! ти варварство-приготовлийся на прогнаннє!"

Нова держава має свої власні закони. Її підлягають усі від перших до останніх. Також м и с т е ц ь має обовязок їх признавати і учинити з них правило свого творчого діяння. Але позатим він є в і л ь н и й і н е з в я з а н и й ; його фантазія може знова заганятися у вічні простори безконечности. Так як певно він стоїть на твердому ґрунті народности, так само гордо і самопевно може він сміливим чолом сягати зір. Н а й л і п ш и м і с а м е в и - с т а р ч а ю ч и м д л я н і м е ц ь к о г о н а р о д у в й о г о б і д і і с к р у т і є д а т и к о р м д л я й o г o д у ш і . Держава має тут лиш обовязок допомагати, виховувати і чинити вільну дорогу новому. В ряцях Державної Палати Культури мусить бути задалегідь виключений всякий конъюнктурний бандаїзм. Ми хочемо виховувати німецького мистецького типа, який свідомо

Й широ, гордо й по своєму служивому завданню, які поставив перед нами час. Нехай ніхто не боїться, щоб тут знайшло собі притулок **п р и м а з у в а н н я** до світогляд у. Ми маємо відвагу бути великодушними і бажасмо та надіємось, що наша великодушність буде нагороджена рівною великодушністю з боку мистецького світа, якому ми йдемо назустріч і якому ми хочемо присвятити ціле наше старання та понертя. Нове національне мистецтво Німеччини зазнаватиме пошани в світі і зможе свідчити поза границями нашого краю про живий культурний гін молоді Німеччини щойно тоді, коли воно твердо й невідривно закоріниться в матірній ґрунт власної народності.

Що німецьке і правдиве—про це **с в і т** має наново довідатися. Німецьке мистецтво, яке вертає назад до народу, одержить найкращу нагороду таким чином, що парід верне до него назад. Це бажання й ця надія стоїть на початку нашої спільної праці. Вона принесе багаті овочі для **т е н е р і ш н о с т и**, а перед **м а й б у т н і м** буде свідчити, що велике німецьке пробудження нашого часу було не тільки політичним, але теж **к у л ь т у р н и м**.

Під розрахунком минулого, яке ми оце лишасмо за собою, поведім чертку і відважно починаймо майбутнє. Кожного, хто свід. **ї с и л и** ставить нові й державі до **р о з -** **п о р я д к и** м о с т и, **р а д о** вітаємо. Але дяка мужів революції належить усім тим німецьким мистцям, яких благословенна творчість була для нас потіхою у горіж кинутих літ і давала нам силу в боротьбі. Також вони були піонерами нової держави, яка нині стала щасливим дійсність.

Дозвольте мені, мої Пані і Панове, подати Вам до відома **п р а з и д е н т і в** **п о о д и н с ь к и х** **П а л а т**.

Силою закону я сам переймаю провід цілої **Д е р ж а в н о ї** **П а л а т и** **К у л ь т у р и**.

Силою уділених мені законом повновастей я назначаю:...

Дальше мін. Гебельс відчитує назвица містопрезидента **Д е р ж а в н о ї** **П а л а т и** **К у л ь т у р и** і президентів та членів **П р е з и д і а л ь н и х** **Р а д** **Д е р ж а в -** **н и х** **П а л а т**: **М у з и к и**, **М а л я р с т в а** і **Р і з ь б и**, **Т е а т р у**, **П и с ь м е н т с в а**, **П р е с и**, **Р а д і а** та **Ф і л ь м у**. Своєю промовою закінчив мін. Гебельс словами:

Нехайже з новооснованої **Д е р ж а в н о ї** **П а л а т и** **К у л ь т у р и** виростає для німецького мистецтва і культури **б л а г о д а т ь** і **п і д ь о м**. Ми дякуємо **В о ж д о в і**, що він дав нам змогу до цього. Найбільш успішно виявимо свою **д я к у** **п и л ь н і с т ь**, **в і д д а н і с т ь** і **г о т о -** **в і с т ь**. Мистецько-творча людина в Німеччині знайшла тут шлях до нової держави. Коби вона дізнала при цьому щастя, якого певні душі нас усіх: **б у т и** **п р о о с в и к а м и** **н о в о г о** **с т о л і т т я**, **о ф о р м л я в а т и** і **б у д у в а т и** **й о г о**.

А тепер: **Д о** **п р а ц і** і **"щ а с т я** **Б о ж е** **в** **м и с т е ц ь к и х** **л ь о т а х!"**

o-o-o-o

П Р О Г Р А М А

Націонал-соціалістичної Німецької Робітничої Партії.

(National-sozialistische Deutsche Arbeiter-Partei)

Програма Німецької Робітничої Партії є тривалою програмою. Провідники відкидають можливість, щоби після досягнення цілей наміченої програмою ставити нові, тільки з наміром уможливити даліше існування партії шляхом штучного степенування невдоволення мас.

1/Жадаємо злуки всіх німців на підставі права самовизначення народів в одну Велико-Німецьчину.

2/Жадаємо рівноправності німецького народу супроти інших націй і знесення мирових договорів-версайського і сан-жерменського.

3/Жадаємо землі й простору(колоній) для виживлення нашого народу й поселення нашої надлишки населення.

4/Горожанином держави може бути тільки той, хто є членом народу (Фольксгеноссе). Членом народу може бути тільки той, хто є німецької крові, без огляду на віроісповідання. Тому жаден жид не може бути членом народу.

5/Хто не є горожанином держави, повинен мати змогу жити в Німеччині тільки як гість і мусить підлягати законодавству для чужинців.

6/Право рішати в справах проводу і законів держави може прислуговувати тільки горожанинові держави. Тому жадаємо, щоби право займати якийнебудь прилюдний уряд, все одно якого рода, однаково, в державі, в краю чи в громаді, міг займати тільки горожанин держави.

Поборемо продажну парламентарну господарку, в якій обсада місць відбувається залежно від партійних точок погляду без огляду на характер і здібности.

7/Жадаємо, щоби держава зобовязалася дбати в першій мірі про змогу заробітку й прожитку своїх горожан. Коли не є можливо вижити всего населення держави, то треба видалити з неї всіх приналежних дочужих націй(негорожан держави).

8/Всякому дальшому напливові не-німців треба перешкодити. Жадаємо, щоби всіх не-німців, які переселилися в Німеччину після 2. серпня 1914.р.приневолено негайно залишити державу.

9/Всі горожане держави мусять мати рівні права й обовязки.

10/Першим обовязком кожного горожанина держави мусить бути духовна або фізична творчість. Діяльність одиниці не сміє спротивлятися інтересам загалу, але мусить проходити в рядях цілости і в користь усіх.

Т о м у ж а д а є м о :
11/Скасування доходу здобуваного без праці і труду.
Знищення неволи дихви.

12/З уваги на величезні жертви в майні і крові, яких вимагає кожда війна від народу, муситься окреслити особисте збагачення завдяки війні, як злочин супроти народу. Тому жадаємо повної конфіскації всіх воєнних зисків.

13/Жадаємо удержавлення всіх (досі) вже усупільнених(трестів) підприємств.

14/Жадаємо участі в зисках по великих підприємствах.

15/Жадаємо широко закреслої розбудови забезпечень на старі літа.

16/Жадаємо створення здорового середнього стану і його удержання, негайної комуналізації великих товарових домів і їхнього винайму по дешевих цінах малим промисловцям, як найприхильнішого узгляднення малих промисловців при доставі державі, краям чи громадам.

17/Жадаємо земельної реформи, приміненої до наших національних потреб, видання закону про вивласнення землі без викупу для загальнохосенних цілей. Скасування земельної реформи.

кої земельної спекуляції.

До цієї точки оголосив Гітлер 13.4.1928 р. наступне висноження: Супроти орехликих пояснень 17. точки програми Націонал-соціалістичної Німецької Робітничої Партії нашими противниками є конечним наступне ствердження: тому що Націонал-соціалістична Партія стоїть на ґрунті приватної власности, є очевидним, що зворот "вивласнення без викупу" відноситься тільки до створення законних можливостей, щоб вивласнити, коли потрібно, землю, здобуту безправно або заряджувану не з точки погляду національного добра. Ввиду цього це спрямоване в першій мірі проти єврейських спілок для спекуляції землею.

18/Жадаємо безоглядної боротьби проти тих, що своєю діяльністю приносять шкоду інтересові загалу. Злочинці супроти народу, лихварі, ошуканці мають бути карані смертю, без огляду на віросповідання і расу.

19/Жадаємо заступити римське право, що служить матеріалістичному порядкуві світа, німецьким народним правом.

20/Щоби уможливити кождому здібному і пильному німцеві здобути вищу освіту і цим робом достунити провідного становища, має держава дбати про основну розбудову всеї нашої народньої освіти. Длинки навчання всіх шкільних заведень треба приміняти до вимог практичного життя. Впокування державницького думання мусить переводитися в школі вже з хвилею, як дитина приходить до розуму. Жадаємо обрзування на державний конт, особливо успосіблених дітей убогих родичів без огляду на їх стан або звання.

21/Держава має дбати про піднесення народнього здоровля шляхом охорони матері і дитини, забороню преці молоді, шляхом усталення обовязку рухання і спорту для скріплення тіла та як наймільшою піддержкою всіх товариств, що займаються тілесним вихованням молоді.

22/Жадаємо скасування платної армії, а створення національного війська.

23/Жадаємо законної боротьби проти с в і д е м о і політичної брехні та її поширвання пресою. Щоби уможливити створення німецької преси, жадаємо:

А/щоби всі редактори і співробітники часописів, які дояждяються в німецькій мові, мусіли бути членами народу.

В/щоби ненімецькі часописи потребували для своєї появи виразного дозволу держави. Вони неж сміють бути друковані в німецькій мові.

Г/щоби всяка фінансова участь в німецьких часописах або впливання на них ненімцями було заборонене і жадаємо як кару за переступлення цього, замкнення такого часописного підприємства, як теж негайного видалення з держави причасних до цього немців.

Часописи, якіносять шкоду загальному добру, треба заборонити. Жадаємо законної боротьби проти цього напрямку в мистецтві і літературі, що впливає розкладово на наше національне життя і закриття улаштовань, які похибляють проти певних домагань.

24/Жадаємо свободи всіх релігійних вірувань в державі, оскільки вони не загрожують її станові, або не противляться хочуттю обичайности і моралі германської раси.

Самаж партія заступає становище позитивного християнства, без того, щоби звязувати себе під цим оглядом з якимсь точно означеним віросповіданням. Вона поборве єврейсько-матеріалістичного духа в нас і поза нами, і є переконана, що тривале подумання нашого народу може наступити тільки знутри на засаді:

З а г а л ь н е д о б р о п е р е д о с о б о ж е т и м і

25/Для переведення цього всего жадаємо: Створення єдиної центральної державної влади. Безумовного авторітету політичного центрального парламенту для всеї держави й усіх її організацій.

Створення станових і професійних палат для переведення в

